

دوره هفتم تقویمیه

جلسه ۱۵۸

صورت مشروح

وزارت معارف

(بدون هذا عبارت قبل از دستور)

پنجمین ۲۴ مهر ماه ۱۳۰۹ - ۲۳ جمادی الاولی ۱۳۴۹

قیمت اشترالی سالنامه خارجه ۱۲۱ تومان داخله ۱۰۱ تومان
تک شماره: یکقران

مطبعه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه بیست و چهارم مهرماه ۱۳۰۹ * (۲۳ جادی الاولی ۱۳۴۹)

فهرست مذاکرات

۱) تصویب صورت مجلس	۶) تصویب فوریت دو فقره لایحه وزارت عدلیه
۲) تصویب سه فقره مرخصی	۷) تقدیم دو فقره لایحه از طرف وزیر مالیه
۳) تقدیم دو فقره لایحه از طرف معاون وزارت عدلیه	۸) طرح و تصویب لایحه اعتبار راه آهن
۴) تقدیم دو فقره لایحه از طرف معاون وزارت معارف	۹) مذاکره در پیشنهاد تبدیل مواقع جلسات
۵) تصویب فوریت لایحه شرایط مدارس ملی	۱۰) موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

[۱ - تصویب صورت مجلس]

صورت مجلس یکشنبه بیستم مهر ماه را آقای مؤید احدی (منشی) قرائت نمودند * *

رئیس - آقای فیروز آبادی	زوار - قبل از دستور
معاون رئیس - آقای زوار	رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (نمایندگان - خیر)
	صورت مجلس تصویب شد

* * * عین مذاکرات مشروح یکصد و پنجاه و هشتمین جلسه از دوره هفتم تقنینیه . (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

دايره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

غائبین با اجازه - آقایان : حیدری - عباس میرزا - افسر - بوشهری - مفتی - عدل - آصف - فرشی - لرستانی - رحیم زاده - اسفندی - طباطبائی وکیل - حاج سید محمود - مقدم - امیر حسینخان - بیات - ارباب کیخسرو - حاج فلاح حسین ملک - تپور تاش

غائبین بی اجازه - آقایان : افغمی - میرزا حسینخان وثوق - دکتر طاهری - مسعود - محمد ولی میرزا - بیات ماکو - مهداد - اعظم - فتوحی - اورنگ - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - بروجردي - حاج حسین آقا مهدری - شیخعلی مدرس - حاج حسن آقا ملک

دیر آمدگان با اجازه - آقایان : طلوع - ظفری - ضیاء

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : شریعت زاده - پالیزی

(۲) - تصویب سه فقره مرخصی

خبر مرخصی آقای فرشی

نماینده محترم آقای فرشی تقاضای ۲۱ روز تمدید مرخصی نموده اند و یکصد تومان از حقوق این مدت را بانظارت مؤسسه شیرو خورشید سرخ بمصرف مریضخانه حضرت عبدالعظیم تخصیص داده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای فرشی قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

خبر مرخصی آقای فتوحی

نماینده محترم آقای فتوحی تقاضای ده روز تمدید مرخصی نموده اند و سی تومان از حقوق این مدت را بانظارت شیر و خورشید سرخ بمصرف مریضخانه حضرت عبدالعظیم اختصاص داده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای فتوحی قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تأمل بفرمائید عدد شماره شود... تصویب شد

خبر مرخصی آقای غلامحسین میرزا

نماینده محترم آقای غلامحسین میرزا مسعود تقاضای دو ماه و بیست روز مرخصی از تاریخ ۲۱ تیرماه لغایت ۲۰ مرداد ۱۳۰۹ و از تاریخ اول شهریور لغایت ۲۰ مهرماه ۱۳۰۹ نموده اند و مبلغ چهارصد تومان از حقوق این مدت را به مریضخانه حضرت عبدالعظیم بانظارت مؤسسه شیرو خورشید سرخ تخصیص داده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد.

رئیس - موافقین با مرخصی آقای مسعود قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد.

(۳) - تقدیم دو فقره لایحه از طرف معاون وزارت عدلیه

رئیس - آقای معاون وزارت عدلیه معاون وزارت عدلیه (آقای بهرامی) - قانون

قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ارجاع میشود بکمیسیون معارف .

(۶) - تصویب فوریت دو فقره لایحه وزارت عدلیه

رئیس - لوابیحی که آقای معاون وزارت عدلیه داده اند ایشان هم تقاضای يك فوریت کرده اند قرائت میشود و رأی بفوریتش میگیریم بعد ارجاع می کنیم به کمیسیون عدلیه

ساحت محترم مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه

نظر باینکه نسبت به ثبت املاک که در حقیقت بین مالکین مفروز بوده ولی فقط بعضی از توابع و یا متعلقات آن از قبیل حوض یا آب انبار و غیره بنحو اشاعه باقی میباشد اجرای مقررات راجع به ثبت املاک مشاع عملاً غیر مقدور است و نیز نظر باینکه برای ثبت اعیان مساجد و اماکن متبرکه و تکایا و غیره نمیتوان مطالبه حق الثبت نموده زیرا نه فقط غالباً این قبیل اماکن از جنبه تاریخی و با مذهبی که دارند قابل تقویم نمیشد بلکه در صورت امکان تقویم هم ممکن است محلی برای تأدیه حق الثبت موجود نباشد لذا مواد ذیل پیشنهاد و تقاضای تصویب آن میشود

ماده اول - در مورد خانه ها و املاکی که از حیث

اعیان یا عرصه و اعیان بین چند نفر مالک بطور مفروز تقسیم ولی فضا یا حوض و یا آب انبار و یا بعضی از متعلقات دیگر آن بین تمام یا بعضی از مالکین مزبور مشاع باشد مقررات قانون ثبت اسناد راجع به ثبت املاک مشاع مجری نبوده و ثبت قسمت مشاع هم باید در ضمن قسمت مفروز و مطابق مقررات راجعه به ثبت عادی بعمل آید

ماده دوم - برای ثبت اعیان مساجد و اماکن متبرکه و مدارس قدیمه و تکایای عمومی تقاضای ثبت از طرف متولی یا اداره اوقاف بدون اخذ حق الثبت و مخارج مقدماتی پذیرفته خواهد شد

رئیس - مخالفی نیست ؛ (خیر) موافقین با فوریت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ارجاع میشود بکمیسیون عدلیه . لایحه دیگری است قرائت میشود :

بعد از تصویب قانون اساسی معارف در ذیقعد ۱۳۲۹ اشخاصی از لحاظ معارف پروری مدارس تاسیس و تربیت اطفال پرداخته اند ولی غالب آنان مشمول جزء سوم از ماده دهم قانون اساسی معارف نبوده اند از زمانی که توجه دولت مصروف بتکمیل مدارس دولتی شده مشار البهم نیز نهایت جهد را در تکمیل مدارس خود کرده اند وزارت معارف از لحاظ بسط و تعمیم علم و معرفت بیاس تشویق اشخاص که سالهای دراز عمر خود را در این راه صرف نموده اند ماده واحده ذیل را

پیشنهاد و تصویب آنرا بقید يك فوریت تقاضا میکند ماده واحده - مدارس ذکور و اناث ملی که تا آخر خرداد ۱۳۰۹ مفتوح بوده در صورت احراز شرایط ذیل از طرف وزارت معارف برسمیت شناخته میشوند .

۱ - مدیر کمتر از سی و مدیره کمتر از بیست و هشت سال نداشته باشد .

۲ - مدیر یا مدیره باید مرتکب جنحه و جنایت نشده معروف به فساد اخلاق و عادات مذمومه نیز نباشند .

۳ - بنا بر مدرسه موافق ملاحظات حفظ الصحه که از طرف وزارت معارف مقرر شده است فراهم باشد .

۴ - حسن اخلاق و رفتار و لیاقت و صلاحیت مدیر یا مدیره را وزارت معارف تصدیق کند .

تبصره - مدرسی که در تاریخ تصویب ماده فوق مفتوح بوده حق ندارند کلاس اضافه از آنچه دارند داشته باشند مگر وقتی که شرایط جزء سوم از ماده دهم قانون اساسی معارف مصوب ذی قعد ۱۳۲۹ را حائز گردند

رئیس - فوریت مطرح است آقای فیروز آبادی با فوریت مخالفید ؟

فیروز آبادی - نخیر با فوریتش مخالفتی ندارم

رئیس - آقای وثوق مخالفید ؟

وثوق - خیر

رئیس - رأی میگیریم بفوریت لایحه موافقین

تابعیت که چندی قبل تصویب شده است در بعضی از وادش اشکالاتی داشت که در عمل بر خوردیم برای رفع آن يك لایحه قانونی بقید فوریت تقدیم میکنم . راجع به املاک مشاع در قانون ثبت اسناد هم پیش بینی زیاد نشده بود و در عمل اشکالات زیاد تولید میشد برای اینکه رفع آن اشکالات بشود يك لایحه قانونی است بقید فوریت تقدیم میکنم .

[۴ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف معاون وزارت معارف]

رئیس - آقای معاون وزارت معارف

معاون وزارت معارف (آقای فرخ) - بطوری که

خاطر مبارک آقایان مستحضر است مدارس فنی مدرسه صنعتی و دندانسازی يك عملیاتی میکنند که مستلزم مخارجی است البته این مخارج را اگر میخواستیم به بودجه عمل کنیم شاید مورد نداشت . يك لایحه تقدیم شده است که اجازه داده شود به اقل قیمتی که ممکن است اخذ شود و آن عایدات به بودجه ۳۰۹ وارد شود و مخارج هم از همان محل گرفته شود که هم در واقع آن قسمت کار فنی تهیه شده باشد و هم يك تحمیلی به بودجه نشده باشد این لایحه را تقدیم میکنم . و هم چنین يك اراضی در تبریز داشتیم بعنوان مدرسه دولتی که بواسطه تاسیس خیابان جدید آنجا خراب شده است و قسمتی که باقی است قابل استفاده نیست مجلس هم مقتضی نیست يك لایحه تقدیم شده است که اجازه بفرمایند آقایان که آن زمین را ما بفروشیم و از قیمت آن مدرسه صنعتی و مدرسه دارالمعلمین را در تبریز بنا کنیم

بعضی از نمایندگان - بسیار خوب است .

[۵ - تصویب فوریت لایحه شرایط مدارس ملی]

رئیس - لایحه در جلسه قبل آقای معاون وزارت معارف دادند و تقاضای يك فوریت کردند برای اینکه ما بتوانیم به کمیسیون برای يك فوریتش ارجاع کنیم

فوریتش را مطرح میکنیم :

ساحت مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه محترماً باستحضار خاطر آقایان نمایندگان میرساند که

رئیس - رأی میگیریم بفوریت لایحه موافقین

ساحت محترم مجلس شورای ملی شید الله ارکانه

چون در تعبیر مقررات فقره ۴ و ۵ از ماده اول قانون تابعیت مصوب ۱۶ شهریور ۱۳۰۸ نسبت باتابع خارج که در حین اجراء قانون مزبور در ایران بوده بامشمول فقرات مزبور بوده و بعد بایران می آیند مشکلاتی تولید شده لذا برای تکمیل قانون مزبور و رفع سوء تعبیر مواد الحاقیه ذیل بقانون تابعیت مصوب ۱۶ شهریورماه ۱۳۰۸ پیشنهاد و تقاضای تصویب آن میشود

ماده ۱ - اشخاصی که مشمول یکی از مواد مذکوره در فقرات چهار و پنج از ماده اول قانون تابعیت مصوب ۱۶ شهریور ۱۳۰۸ بوده ولی در تاریخ اجراء قانون مزبور سن آنها از هجده سال تمام تجاوز کرده باشد میتوانند تابعیت پدر خود را اختیار کنند مشروط بر این که در ظرف یکسال از تاریخ تصویب این مواد الحاقیه اظهاریه کتبی تقدیم وزارت امور خارجه نمایند بانضمام تصدیق دولت متبوع پدرشان مشعر بر اینکه آنها را تبعه خود میشناسند کسانیکه بموجب این ماده و یا بموجب ماده دوم و سوم قانون ۱۶ شهریور ۱۳۰۸ حق اختیار تبعیت پدر خود را دارند مشمول ماده ۱۴ قانون مزبور نخواهند بود

ماده دوم - اشخاصیکه مشمول فقره ۵ از ماده اول قانون تابعیت مصوب ۱۶ شهریور ۱۳۰۸ میباشدند برای اینکه تبعه ایران شناخته شوند باید بلافاصله بعد از رسیدن بسن ۱۸ سال تمام لا اقل يك سال دیگر در ایران اقامت کرده باشند و الا قبول شدن آنها بتابعیت ایران بر طبق مقرراتی خواهد بود که بموجب قانون ۱۶ شهریور ۱۳۰۸ برای تحصیل تابعیت ایران مقرر است (ماده ۴ و مابعد) ولو اینکه اشخاص مزبور بمدأ بایران مراجعت کرده و در آنجا اختیار اقامت کرده باشند

رئیس - فوریت مطرح است آقای یاسائی

یاسائی - موافق

رئیس - آقای کارونی

کارونی - موافق .

رئیس - آقای زوار هم موافقت ؟

زور - بلی .

رئیس - موافقت با فوریت قیام فرمایند (آکثر قیام نمودند) تصویب شد ارجاع میشود به کمیسیون عدلیه .

[۷ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف وزیر مالیه]

وزیر مالیه - بنده دو لایحه دارم تقدیم میکنم به مجلس یکی حقیقه خیلی فوریت دارد و تقاضای دو فوریت کرده ام آن یکی دیگر شاید خیلی فوریت نداشته باشد ولی بواسطه اینکه مجلس مدت زیادی از دورانش باقی نیست مجبوراً باز تقاضای فوریت کرده ام که هر دو در مجلس بزودی بگذرد ولی آنچه را که میخواهم البته مقدم باشد و نمي گنم از آقایان همین لایحه است که راجع به تکمیل راه آهن اعتباری خواسته شده است و اجازه برای استخدام مهندسين و چون فعلاً بلافاصله مشغول کار خواهیم شد لهذا تصور شده است از حالا تا آخر سال این اختیار را بگیریم و بعد از آخر سال در ابتدای سال دیگر اگر استخدامی لازم شد با اعتباری لازم شد دو باره از مجلس اختیار بگیریم . لایحه دوم راجع به فروش ابله بود وقتی به مجلس تقدیم شده بود يك اشتباهی درش شده بود لهذا آنرا استرداد میکنم و این لایحه جدید را تقدیم میکنم و راجع باینیه ایست که در تصرف وزارت مالیه است نه اینیه مخصوصه . (صحیح است)

[۸ - طرح و تصویب لایحه اعتبار راه آهن]

رئیس - لایحه راجع براه آهن قرائت میشود :

ساحت محترم مجلس مقدس شورای ملی

خاطر نمایندگان محترم مستحضراست که امر ساختمان راه آهن شمال و جنوب که بسندیکا محول شده بود بواسطه عدم اجرای کامل مقررات قرار داد از طرف سندیکا ناتمام مانده و فقط چندی قبل راجع بقسمت راه آهن شمال وزارت طرق قرار دادی با کنسرسیوم آلمانی برای تکمیل راه مزبور منعقد نموده و مسئله تکمیل

ساختمان راه آهن جنوب تا کنون معوق مانده و مذاکرات با بعضی کمپانی های خارجی برای انجام این مقصود بعلت پاره اشکالات بجائی منتهی نشده و اینک دولت پس از مطالعات کافیه تصمیم نموده است که این مهم را مستقیماً با مهندسين خود و وسائلی که در دست دارد تدریجاً انجام دهد و در تمدید خطوط موجوده نیز اقدام نماید و برای اجرای این منظور لایحه قانونی ذیل را با قید دو فوریت پیشنهاد و تصویب آنرا تقاضا دارد .

ماده واحده - بوزارت طرق اجازه داده میشود مهندسين و کمک مهندسين و اعضاء فنی و عمال دیگر کار را که برای کار راه آهن لازم باشد از اتباع ممالک فرانسه و آمریکا و آلمان و بلژیک بمدتی که بیشتر از دو سال نباشد و حقوق سالیانه آنها جمعا از صد و پنجاه هزار تومان در سال تجاوز نکند منتها تا اول فروردین ۱۳۱۰ استخدام نماید و برای تکمیل ساختمان راه آهن و تمدید آن و سایر مخارج متعلقه بآن در سال ۱۳۰۹ سه میلیون تومان از خل عایدات انحصار قند و شکر بوزارت طرق اعتبار داده میشود .

رئیس - دو فوریت ضرورت ندارد برای این لایحه يك فوریت کافی است

وزیر مالیه - بلی برای استخدام بنده احتیاط کردم

رئیس - فوریت مطرح است . آقای دشتی

دشتی - البته وقت مجلس خیلی کم است ولی معذک بنده مقتضی نمیدانم این لایحه با این اهمیت بقید فوریت بگذرد برای اینکه سابقه این مسئله را ما تجربه کرده ایم و آگاهی ساختمان راه آهن به کمپانیهای خارجه بهتر است برای اینکه دولت دچار اشکالات زیادی می شود بالاخره هم مردم خارج هم و کلای مجلس هردو معتقد شدند که بکمپانیهای خارج بدهند منتها پیش حالا يك مسئله است و آن این است که در دادن به کمپانیهای خارجی دولت يك ضرر هائی متحمل شد و يك تجربه تلخی برد مخصوصاً در قسمت جنوب ولی ما این را باید تصدیق کنیم که تقصیر خودمان است

برای اینکه وزارت طرق اطلاعاتش و نظارتش کامل نبوده است و بواسطه عدم این نظارت سندیکای راه آهن از عهده وظایفش بر نیامد حالا که باز دولت میخواهد کارهای سابق را از سر بگیرد یعنی دوباره میخواهد خودش درست کند این يك مسئله ایست که باید مطالعه بشود مخصوصاً در مجلس باید مطالعه بشود و به کمیسیون برود . عرض کنم کمپانی خارجی اینجا آمدند غیر از آن سندیکای یولن و آن سندیکا که در شمال کار میکند کمپانی فرانسوی آمد اینجا پیشنهاد بدولت داد دولت هم آنها را مطالعه کرد و بنظر من مقتضی است که دولت نظریات و مطالعات خودش را در پیشنهاد کمپانی ها و کمپانی بائینبول به مجلس عرض بدارد مخصوصاً کمپانی که پیشنهادش بیشتر طرف توجه است آنطوری که بنده شنیدم کمپانی بائینبول است يك پیشنهادات مفصلي داده است علاوه بر اینها برای اجرای این پیشنهادات خودش يك پیشنهاد دیگر راجع بانحصار کبریت شانزده میلیون دلار بدولت بدهد که این شانزده میلیون دلار را دولت صرف ساختن خط آهن جنوب بکند این اطلاعات این دو پیشنهاد واک و اینها است و اینها باید گفته شود از این جهت بنده با فوریت مخالفم و عقیده دارم برای اینکه این مطالب گفته شود آقای وزیر طرق موافقت کنند که این لایحه به کمیسیون برود خودشان هم تشریف بیاورند در کمیسیون و اطلاعات خودشان را در آنجا بدهند و تفتیح بشود و در جلسه بعد بیاید به مجلس وقت زیادی هم تلف نخواهد شد که باید به مجلس مخصوصاً این قسمت اختیاراتی که در این لایحه هست اولاً این عده مهندسين معلوم نیست بطور کلی و مبهم يك عده مهندس استخدام می شوند و ثانیاً اعتباری که در این لایحه هست صد و پنجاه هزار تومان است و هیچ معلوم نیست که این صد و پنجاه هزار تومان برای استخدام ده نفر مهندس است یا بیست نفر مهندس است پنج نفر مهندس است معلوم نیست از این جهت این لایحه به این شکلش خیلی برخلاف ترتیب امروزی مجلس است و الا اگر به کمیسیون ارجاع بشود و در آنجا

تفحیح بشود و نباید به مجلس بنظر بنده بهتر است و آن اشکالاتی را هم که آقای وزیر مالیه خیال میکنند نخواهد بود برای اینکه تقریباً بیست و یکروز بیست و دوروز از عمر مجلس باقی مانده است و اگر به کمیسیون هم برود ممکن است فردا کمیسیون تشکیل بشود و در ظرف چند روز دیگر بمجلس باید و دوباره مطرح شود.

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - مسئله خط آهن و اقداماتی را که دولت قبل از اجرای این امر کرده است همه بطور بیش و کم اطلاع پیدا کرده ایم و بالاخره دولت در نتیجه مراجعه به پیشنهاداتی که از همه کمپانی ها شده است و مطالعات و تجربیاتی که در این مدت کرده است اینطور مصمم شده است (با آن پیشنهاداتی که داده شده است) که خود دولت مشغول بشود به تکمیل این خط مخصوصاً آن قسمتی که در جنوب ناقص مانده است اگر آقای دشتی معتقدند که اطلاعات بیشتری پیدا کنند در این خصوص با آقای وزیر مالیه ممکن است مذاکره بکنند و اگر مقصودشان این است که يك نظریاتی دارند بفرمایند همین الان هم ممکن است نظریاتشان را بفرمایند مانعی نیست در هر صورت چون دولت مورد نظر اکثریت و توجه اکثریت است تشخیص اینطور شده است و در فراکسیون هم يك توضیحاتی دادند که اینطور مانع نتیجه مطالعات و تجربیاتمان شده است که خودمان مباشرت کنیم و نتیجه تحقیق مهندسین مان هم اینطور است که اینطور بصره نزدیکتر است که بوسیله مهندسینی که خودمان استخدام میکنیم عمل کنیم بنظر بنده اینقدرها اشکال ندارد که با فوریتش موافقت بشود بعلاوه این يك اعتبار محدودی است برای هذه السنه تا اول فروردین ۱۳۱۰ آتی و از آن بعد البته يك رويه دیگری یا تعقیب همین رويه یا رويه جدیدی را اتخاذ خواهند کرد و تصویبش با مجلس بعد خواهد بود در هر صورت چون وقت کم است و لوایح دیگری هم هست اگر آقای

موافقت بفرمایند که همینطور که دولت پیشنهاد کرده بگذرد بنظر بنده بهتر است

رئیس - آقای طالع

طالع - بنده هم با فوریت این لایحه مخالفم اساساً قضیه راه آهن برای بنده يك مسئله خیلی بفرنجی است که آقای یاسائی فرمودند (شاید نظر آقای یاسائی اینطور باشد) ولی بنده از راه آهن ایران حقیقتاً تا بحال چیزی نفهمیدم همین نظریه که آقای یاسائی فرمودند در ابتدای راه آهن آقای رئیس الوزراء آمدند اینجا اظهار کردند قرار شد مباشرت راه آهن را خودمان داشته باشیم و چیزی نگذشت که مجدداً آمدند و فرمودند ما هفتصد هزار تومان خرج کردیم بالاخره هیچ کاری نتوانستیم بکنیم مجبوریم بسندیکا خارجه مراجعه کنیم ما هم گفتیم خوب هفتصد هزار تومان اهمیت ندارد کسی که يك خانه میخواهد درست کند البته يك حیف و میل هائی میشود يك خرده ریز هائی دارد يك خرده پاش هائی هم دارد حالا هم ما که میخواهیم راه آهن درست کنیم باین هفتصد هزار تومان يك ملیون اهمیت نمیدهیم مجبور شدیم مراجعه کردیم به سندیکا امریکائی و آلمانی این آقایان آمدند از قراری که معلوم شده هیجده ملیون پول عجله ما داده ایم باین آقایان و معلوم نیست چه کرده اند و ما نفهمیدیم که سندیکا خوب کار کرده بد کار کرده حیف میل کرده ضرر کرده ایم و چه کرده ایم بالاخره هیجده ملیون ما آقایان دادیم و چون بنده بالاخره هم نمیتوانم بگویم که سندیکا گناه کار است یا نیست ولی بالاخره هیجده ملیون پول داده ایم و این هیجده ملیون پول چه شده است معلوم نیست بنده از آقای تقی زاده خواهش میکنم که موافقت بفرمایند این لایحه برود به کمیسیون و دولت ببايد در آنجا با هم صحبت کنیم نظریاتی در این موضوع داریم عرض کنیم ما میخواهیم بفهمیم که حقیقتاً این راه آهن چه شده است این پولها را بچه مصرف خرج کرده اند چه جور خرج کرده اند و اگر حقیقتاً سندیکا حیف و

میل کرده چطور دول راضی هستند که يك کمپانی بر خلاف قانون يك پولهای را حیف و میل کند حالا آمدیم از همه این هیجده ملیون و از عملیات سندیکا صرف نظر کرده ایم و لایحه دیگری آورده ایم که خودمان مباشرت بکنیم و همینطور که آقای دشتی فرمودند در این جا يك عده از مهندسین را اسم بردند و يك حقوق و اعتباراتی در حدود صد و پنجاه هزار تومان هم معین کرده اند و معلوم نیست که به چند نفر میخواهند بدهند به پنج نفر میخواهند بدهند به ده نفر میخواهند بدهند بالاخره در حدود صد و پنجاه هزار تومان اعتبار خواسته اند و مخصوصاً این مسئله را تکرار میکنیم و تقاضا میکنیم از آقای تقی زاده که این مسئله که بالاخره مسئله سعادت مملکت است و برای ما امر مهمی است خصوصاً ماها که علاقمند به این مملکت هستیم و مخصوصاً علاقمند بخط آهن ایران هستیم ما که باید رأی بدهیم پنج ملیون تومان، ده ملیون تومان، سه ملیون، صد و پنجاه هزار تومان باید رأی بدهیم باید ببینیم که چه شده است و باید بفهمیم که این پولی که به سندیکا داده ایم سندیکا چه خرجی کرده است در این مملکت این بود عرایض بنده.

کفیل وزارت طرق و شوارع (آقای تقی زاده) بنده فعلاً هیچیک از فرمایشات آقا و آقای دشتی را راجع به متن کار جواب عرض نمیکنم و در خود موضوع نمیخواهم صحبت کنم وقتی که مطلب راجع به فوریت است در فوریت باید جواب داده شود. آقای طلوع فرمودند که در کمیسیون باید معلوم شود که چه چیزها شده است چه سرهائی در این کار بوده است اگر فقط مقصود از رفتن کمیسیون این است که بعضی مطالبی است که در کمیسیون میشود گفت و در این جائیشود گفت بنده که وزیر طرق هستم عرض میکنم که هیچ سری در این کار نیست و هر چه شما میخواهید در مجلس بفرمائید بفرمائید و بنده تمام توضیحات را برای شما میدهم و برای شما روشن میشود و هیچ سیاست خارجی

بنا بر آن مخصوصه در کار نیست که باید آدم در حوزه کوچکی با در های بسته صحبت بکنند اگر فقط ابرادان راجع به فوریت یا غیر فوریت این است که عرض کردم اما اگر راجع به عملیات سندیکا اسر یا راجع به این است که چرا چند نفر را اسم بردند آن راجع به اصل مطلب است و در اصل مطلب عرض میکنم.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - موافقین با فوریت قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. يك دفعه دیگر ماده قرائت میشود: ماده واحده - بوزارت طرق اجازه داده میشود مهندسین و کک مهندسین و اعضاء فنی و عمال دیگر کار را که برای کار راه آهن لازم باشد از اتباع ممالک فرانسه و امریکا و آلمان و بلژیک بمدتی که بیشتر از دو سال نباشد حقوق سالیانه آنها جمعاً از صد و پنجاه هزار تومان در سال تجاوز نکنند منتهی تا اول فروردین ۱۳۱۰ استخدام نماید و برای تکمیل ساختمان راه آهن و تمدید آن و سایر مخارج متعلقه بآن در سال ۱۳۰۹ سه ملیون تومان از محل عایدات انحصار قندوشکر بوزارت طرق اعتبار داده میشود.

رئیس - ماده واحده مطرح است. آقای دشتی.

دشتی - غالباً جوابهائی که این جا گفته میشود مطابق با سؤالات نیست عرض کنم که آقای یاسائی شرحی از اعتماد اکثریت مجلس و دولت بیان کردند در صورتی که موضوع این نیست وقتی که يك لایحه فوریتش مطرح است باید دلایل فوریت گفته شود يك وقتی که آقای تقی زاده وکیل بودند و مخالفت میکردند با فوریت و میگفتند فوریت وقتی صحیح است که اگر این امروز تصویب نشود ضرری بکار میخورد حالا راجع به فوریت نه چیزی آقا فرمودند و نه آقا میگویند برای اینکه وقت کم است و رفتن به کمیسیون چند روز طول دارد (در صورتیکه يك روز بیشتر کار ندارد و فرمایش می آید به مجلس) این اندازه فوریت دارد که يك روز هم نباید تأخیر بشود بنده این را معتقد نیستم در این جا دلایل فوریت گفته

نشدند چیزی را که میخواستیم چون آقای تقی زاده فرمودند که زیاد صحبت نمیکنم بنده میخواهم بطور تفصیل دلایل دولت را بفهمم که چه شده دولت معتقد شده که خودش باید خط آهن بکشد؟ در صورتیکه کمپانی های بنا که در خارجه هستند آنها همه چیز همیشه حاضر دارند و از حیث آلات و ادوات و تمام این چیزها از ما برای این کار مقدم ترند و برای این کار از ما با اطلاع تر هستند يك کمپانی که چهل سال شصت سال، هفتاد سال است همیشه این کار را کرده است از هر حیث بر ما رجحان دارد شکی نیست و مهندسین زیادی هم این کمپانیها در استخدام دارند بطوریکه اگر يك مهندس و بر مهندسی را که دارند اگر آنها لازم نداشتند بلافاصله بیرونش میکنند و مثل ما نیستند که اگر يك مهندس را کثرت کردیم برای دو سال بگردن ما هست و اگر از آن استفاده نکردیم باید حقوقش را بدهیم و البته کمپانیهای بنا بهتر میتوانند کار بکنند و اغلب دول خارجه هم وقتی که میخواهند يك چنین کارهایی را بکنند چون اگر بخواهند خودشان متصدی باشند زیادتر خرج می شود به این کمپانیها کثرت میدهند فقط چیزیکه هست دولت نظارت میکند و نظارت کامل میکند ولی ما نظارت کامل نکردیم و در نتیجه عدم نظارت و عدم صحت بعضی مهندسین و در نتیجه سهل انگاری کردن وزارت فوائد عامه تقریباً چند میلیون خسارت به ما وارد شد در جنوب و شاید در شمال هم باشد خود این کار دلیل بر این است که ما نمیتوانیم خودمان خط آهن بکشیم و قبیکه ما توانستیم نظارت در کار بکنیم چطور میتوانیم خط آهن بکشیم ما و قبیکه توانیم نظارت کنیم که يك کمپانی که از خارج آمده است حساب او را بکنیم و رسیدگی بکنیم که این کمپانی حقیقتاً این خرجی را که کرده است راست میگوید دروغ میگوید چطور میتوانیم خط آهن بکشیم آنهم باین مهندسی که ما استخدام میکنیم برای پنج ماه ششماه بنده میل دارم که آقای وزیر مالیه بطور مشروح و مفصل دلایلی که دولت را متقاعد کرده است که خود دولت میخواهد مباشرت کند بیان کند و همینطور بطور مشروح و مفصل بیان کند که کمپانیهای

که پیشنهاد داده اند چه نواقصی آن کمپانیها در کار داشته اند و اشکالاتی که وزارت مالیه و وزارت طرق در قبول پیشنهادات آنها داشته است بیان کند و اینکه آقای پاسائی فرمودند که در فراکسیون صحبت شده است مطرح شدن در فراکسیون برای این است که خاطر نمایندگان مستحضر باشد و در اینجا باید آقای وزیر مالیه بیایند و توضیحات بدهند که نه این که اعضاء فراکسیون بلکه مردم خارچ هم بدانند که بچه دلایل بود که خود دولت میخواهد امروز خودش اقدام کند به کشیدن خط آهن.

کفیل وزارت طرق و شوارع .. اما راجع بفوریت همانطوریکه فرمودند شاید موقع نشد که دلیل حقیقی فوریت بیان شود بنده تصور کردم که وقتی داخل من لایحه میشویم مذاکراتی بمان آید که بنده توضیح بدهم فوریت يك دلیل حقیقی دارد که همانطوریکه فرمودید (بنده گاهی اظهار میکردم) اگر امروز نگذرد فردا این مطلب فوت میشود این جا از همان فوریتهاست یکی از کارهای عمده این کار تکمیل ساختمان جنوب است در جنوب خیلی مدت بسیار کم داریم و موقع فصل باران است و همینطور که پارسال در موسم باران يك خرابیهای شد و پلها و در خود راه یعنی خاکریزی راه خراب شد امسال هم اگر جلوگیری بعمل نیاید خرابی شاید زیاد تر شود و از آن وقتی که سندیکا اعمال خودش را توقیف کرد تا بحال بدون تعمیر (تا اندازه که ممکن بود مراقبت شده است) و بدون تکمیل همینطور افتاده است و در مقابل باد و باران و آفتاب افتاده است و تصور میشود که اگر این زمستان ما آنرا تکمیل نکنیم خرابی بیشتر میشود و آن وقت البته برمان تناسب خارچ بیشتر میشود و از قبل شاید دو ماه باین طرف دولت باین شدت مایل باین شد یعنی به این کار مصمم شد که اقدام بکند و وسائلش را فراهم کند که خودش بسازد البته این کار مقدماتی لازم داشت برگرامی برای این کار باید تهیه شود و این کار قدری طول داشت که حالا آن پرگرام تهیه شده است و لوازم کار مهیا شده است که حالا

آمده ایم اعتبار بگیریم و بلافاصله و فوراً مستخدمین لازم را استخدام کنیم که تصور میکنیم در چند روز این کار درست شود که بعضی مهندسين که در ایرانند با در نزدیکیهای ایرانند فوراً میشود استخدام کرد و با مهندسين که فعلاً داریم اقدام بکار میکنیم. اما مسئله که فوری است و فوری است این است که در واقع ما میخواهیم روز شنبه این کار را عملی کنیم از این جهت عجله کردیم بکار فوریتش فوریت حقیقی است نه فوریت قانونی (بعضی از نمایندگان - صحبت است) اما مسئله راه آهن و کمپانیها و فلان يك کسی در اساس راه آهن حرف دارد که اساساً لازم نیست ولی میگوید آن اندازه که کشیده شده است عیب ندارد و یکی دیگر هم مثل آقا که میگویند که آن قسمتی هم که کشیده شده است بگذارید همینطور عطل و باطل ماند و این پولی که از دست ما ریفته است برود (ضرر را از هر جا بگیریم نفع است) یکی دیگر هم میگوید همین را باید تکمیل کنند و بقیه را هم بکشند ولی به کمپانی های خارجی بدهند. راجع بیک قسمت کار میخواهم عرض کنم چون مکرر عرض کرده ام در مورد مهندس و در مواقع دیگر که عقیده اکثریت عقلاً (اگر محل انفاق عقلاً نباشد ولی قبول بفرمائید که اکثریت عظیمه عقلاً) بر این است که اگر يك عمارتی که صد هزار تومان قیمت دارد نود هزار تومان خرج کردید دیوار هایش را بلند کردید و سقف آنرا ساختید آنوقت بگوئید چونکه اصل این کار خوب نبوده است این ده هزار تومان با پنج هزار تومان را خرج بکنیم و بگذاریم این عمارت خراب بشود و از بین برود این را عقل قبول نمیکند و منافع مملکت هم اجازه نمیدهد و برای اشخاصی که اصولاً با ساختمان راه آهن مخالف بودند با موافق بودند فرقی در مطلب نمیکند. آقا تکرار فرمودند که پول دادیم و نفهمیدیم چه شد چرا نفهمیدید چه شد؟ این جا مثل زدم که صد هزار تومان شما خرج کردید برای ساختن يك خانه، نود و پنج هزار

تومان خرج کردیم دیوارها بلند شد سفید کاری هم شد فقط وسط سقف يك سوراخ شد و باران می آمد باید بگوئیم که این پولی که خرج شد کجا رفت این که هنوز باران تویش می آید آخر باید يك قدری صبر کنید که تمام بشود الان قریب دویست کیلومتر رایل کشیده شده الان این راه آهن مهمات عمده مملکتی را حمل میکند از بندر شاهپور تا اهواز ما کارهای خودسان را با این ترن انجام میدهیم و در شمال بقدری کامل شده بود که يك چیز جزئی مانده بود که اگر با سندیکا يك اختلافی پیدا نمیکردیم شاید تا دو ماه سه ماه دیگر بکلی تمام میشد و حالا که دوباره با يك کمپانی آلمانی دارند کار میکنند الان اگر بروید به بندر شاید احساس نکنید که تمام نیست مثل اینکه تمام است و ترن میرود می آید بقول آنهاست که میگویند اصلاً خط آهن نمیخواهیم معهذاً باید این پول خرج شود که این قسمتی که کشیده شده است همین حال بماند. اما این که چرا ما بکمپانی ندادیم و دولت میخواهد خودش بسازد و در اول چرا بکمپانی داد و حالا میخواهد خودش بسازد اگر يك وقتی بود که هیچ دولت بکمپانیهای خارجی نداده بود اگر این بیانات در مجلس میشد و در مجلس همه متفق میشدند که خوب این کمپانیهای را که میشنویم در خارچ هستند و چیز خوبی است چرا بآنها نمیدهد ولی حالا که داده ایم و بعد از دادن يك تجربه برای ما حاصل شده است و باید حالا اطراف کار را بسنجیم ما این کار را دادیم به يك سندیکای خارجی و عملیات آنها را دیدیم این که میفرمائید که اینها مهندسين خوب دارند می آیند و خوب میسازند این را فراموش نفرمائید که اگر بخواهند در این جا يك مهمانی هم بکنند صدی ده رویش می آید هر چه خرج میکنید صدی ده هم باید به کمپانی خارجی بدهید هر اقدامی که میکنید باید صدی دهش را بدهید و آنوقت که میخواستید تمام کارها را بآنها وا بگذارید نه در خرچش و نه در حسابش

مداخله نکنید هر کاری که خودشان میخواهند میکنند و هر مهندسی که خودشان میخواهند استخدام میکنند و وقتی که خودمان را بکلی کنار بکشیم و هیچ دخالت نکنیم دیدیم که چقدر شکایت شد در این مملکت که چرا يك مستخدم ده تومانی را پنجاه تومان اجیر کرده اند این حرفها بود بنده عرض نمیکنم که همه اش صحیح است ولی عرض میکنم که این حرفها بود اما وقتی که خود دولت بدست بگیرد البته خرج کمتر میشود و مطمئن تر هستیم و از هر جا که بجواییم میتوانیم قطع کنیم این کار هائی را که الان ما در جنوب میخواهیم بکنیم میخواهیم به آقایان اطمینان بدهم که چه به کمپانی بدهید چه يك ماه بعد، چه پنج ماه بعد چه يك هفته بعد بدهید چه هیچ ندهید ابتدا بقدره نزه فرق نمیکند این کار هائی است که باید حتماً بکنیم باید بین اهواز و دزفول خاکریزی را بلند بکنیم خاکریزی را باید زیاد بکنیم این خاکریزی بهر حال باید بشود کمپانی فرانسوی که پیشنهاد داده بود گفته بود که چهل تا واگون که حالا دارید صد تا واگون دیگر هم فوراً باید بخرید و صد و چهل واگون باید روزی چهار مرتبه باید رفت و آمد کند و شن بیاورد بخصوص اینکه در این قسمت ها شن نبود و بیشتر اشکالات سندیکا در جنوب برای این بود که بمجله لازم بود که از بندر شاهپور ریل بگذارند و هر چه زودتر پیش برود تا برسد به دزفول و از دزفول هم بیاید تا بلارود که بشن برسد و از آنجا شروع کنند بشن کشی برای راه و شن بریزد که راه تمام شود و حالا کار ما يك قسمت همان شن ریزی است و يك قسمت ساختمان پلها است که شاید بعضی ها تنگ بوده است باید فراختر بشود هر قدر هم سیل زیادتر بشود پل خراب نشود اینها چیزهائی است که اگر بکمپانی هم بدهیم يك تومان هم کم نمیشود اینکه چرا حالا ندادیم آقا فرمودند که يك کمپانی فرانسوی اینجا آمده بود و يك پیشنهاداتی داده بود چطور شد که با این کمپانی موافقت نشد. درست

میخواهم عرض کنم که خیلی گراف گرفته بود ولی با آنها گراف میخواستند بگیرند با اینکه اصلاً زیاد خرج داشت در هر حال قریب هشت ملیون تومان مخارج تکمیل این راه را پیشنهاد کرده بود ولی از این مشکل تر چونکه حالا این مطلب مخفی نیست آشکار است همه دنیا میدانند که ما برای اسعار خارجه فعلاً آن سهولت را نداریم که حالا بیائیم و صد هزار لیره با يك ملیون لیره بخارج بتوانیم بفرستیم و این قریب سه ملیون دلار در جزء پیشنهادش اسعار خارجه میخواست و اینجا سه ملیون دلار که سهل است سیصد هزار دلار هم اگر امروز در پیشنهادی متضمن باشد که ما بدهیم ما باید احتیاط کنیم - ما هم احتیاط کردیم (صحیح است) که دیدیم اگر با آنها کار را تمام میگردیم و کمترت می بستیم آنها که اداره داخلی نبودند که يك هفته که گذشت بعدش بگوئیم نامل کن حالا ما پول نداریم سه چهار روز صبر کن بعد که پول پیدا کردیم بتو میدهم خیر آقا وقتی که ما کمترت را با او امضا کردیم فوراً باید باو قسط بفسط پول بدهیم تا کار تمام بشود و با آن ترتیبی که عرض کردم و با این اشکالات ما نتوانستیم مصمم بشویم که فوراً بکمپانی های خارجی بدهیم و از آن طرف هم نمیخواهیم بگذاریم اینرا همینطور بماند و از طرفی هم تا اندازه اطمینان حاصل است که بتوسط مهندسین خودمان ما می توانیم این قسمت جنوب را تا حدی تکمیل کنیم و البته جلوگیری از خرابیهای ممکنه بکنیم و اگر در این کار کامیاب شدیم و بلکه امیدواریم و اطمینان داریم که در مسئله تکمیل هیچ چیزی پیش نیاید و کامیاب هم خواهند شد چه ضرر دارد که مهندسین خودمان ایرانی و تکنیک های ایرانی که زیر دست آنها کار می کنند این جا يك مدرسه می شود برای آنها که در این جا بتدریج ورزیده می شوند و شاید که بتوانیم در تمدید راه آهن از مهندسین خودمان استفاده کنیم و شما این نکته را مخصوصاً آقایان در

نظر بیاورند که پانزده سال پیش از این برای ساختن راه شوسه هم از خارجه مهندس می آوردیم همین مهندسین ایرانی جوان کم کم شروع کردند يك بل ساختند و بعد پنج کیلو متر راه ساختند جاده کشیدند خوب و بدی کار کردند و پیش رفتند تا ورزیده شدند و خوب شدند آدم هر چه علم داشته باشد تا در عمل وارد نشود مفید واقع نخواهد شد و می بینیم که الان تمام راه های ایران را مهندسین خودمان میسازند (صحیح است) با کمک بعضی مهندسین خارجی لهذا فعلاً هم هیچ مانعی نیست که ما فوراً شروع کنیم به تکمیل راه آهن و هر وقت که کمپانی خارجی پیدا شد که پیشنهاد داد ما گفتیم که پیشنهاد شما را نگاه نمی کنیم و مطالعه نمی کنیم اگر يك پیشنهادی داد که خیلی موافق صرفه و صلاح باشد و بهتر از آن باشد که ما خودمان اقدام می کنیم ولی فعلاً ما نمی توانیم به امید اینکه اینکار را کمپانی های خارجه خواهند آمد و پیشنهاد خواهند داد همینطور بگذاریم بماند اما اینکه چرا چند تا مهندس و عده مهندسین گفته نشده است اگر درست لایحه را مطالعه بفرمایند خود آقا ملتفت خواهند شد که البته این لایحه نوشته شده است یعنی در واقع این طور طرح بندی شده بود که دولت اجازه بگیرد از مجلس شورای ملی که هر قدر مهندس می خواهد از خارجه استخدام کند و هر قدر پول می خواهد بدهد بنده بعد از دقت و مطالعه قانونی بیست و سوم عقرب (که معروف است) دیدم که باید مالیت ذکر شود. مدت هم باید ذکر شود حقوق هم تقریباً یا روی هرقره یا ننگ باید ذکر شود این است که ما این را در لایحه بیشتر توضیح دادیم و ذکر کردیم و گفتیم که مالیت از سه چهار مملکت باشد دلیلش هم واضح است که چرا. برای اینکه الان مهندسی می خواهم استخدام کنیم در نظر داریم از این ممالک است و بعد هم هر چه مهندس بجواییم بیاوریم و کمترت کنیم دوباره بمجلس می آوریم و از مجلس تقاضای تصویب کمترت آنها را

می‌کنیم - اما در قسمت حقوق شان چون نك انان نمی‌توانیم حقوقشان را معین کنیم این است که حدی معین کردیم برای حقوق همه که از این مبلغ تجاوز نکنند و مدت هم از دوسال تجاوز نکنند و چون بیشتر از این در این موقع مضیق نمی‌توانستیم کار کنیم این بود که این کار را کردیم - مبلغ اعتبار هم بقدری که تا آخر سال ۱۳۰۹ بیش از سه میلیون خرج نمیشود از این جهت سه میلیون تقاضا کردیم و گمان میکنم بیش از این سه فقره ملایت - مدت و مجموع حقوق آن شرایطی که لازم است برای استخدام متخصصین خارجی بعمل آمده است و بیش از این فعلا بنده ممکن نیست که تمام جزئیات را معین بکنم و اگر وقت داشتیم همان کاری را که آقا فرمودند می‌کردیم یکی یکی کمترتات ها را به مجلس می‌آوریم و برای هر کدام علیحده تقاضای تصویب می‌کردیم ولی حالاً عرض کردم وقت مضیق است و این کار را هم مافوراً می‌خواهیم اقدام کنیم این است که تقاضای کنیم آقایان در این باب مساعدت و موافقت بفرمایند که بگذرد تا هر چه زودتر بکار اقدام شود

عده از نمایندگان - مذاکرات کافی است

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم با کفایت مذاکرات
فیروز آبادی - بنده هم مخالفم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب راجع بکفایت مذاکرات بفرمائید

آقا سید یعقوب - چون آقای تقی زاده بینی و بین الله يك شرح مفصلی بیان کردند ولی این شرح مفصل را برای آن کسانی که عقیده دارند بیان کردند اما نسبت بکسانی که نسبت باصل راه آهن عقیده ندارند که بنده از آن جمله هستم عقایدی دارم که باید عرض کنم و همین جوری که آقای دشتی پیشنهاد کردند باید برود بکمیون طرق و شوارع و این دلیل فوریت زیادی ندارد که آن اندازه که ایشان فرمودند که اگر از امروز بفردا بیفتند و از روز شنبه يك روز عقب تر بیفتد چه اندازه برای ما ضرر میشود ولی بیان شد که در اصل لایحه

يك نظریات دیگری بود که اگر حالا موقع شد بنده می‌خواهم در اصل ماده عرض کنیم و تبصره هم بنده در نظر دارم که عرض میکنم این بود که بنده گفتیم مذاکرات کافی نیست تا اینکه این صحبت ها بشود حالا مختارید . (عده از نمایندگان - کافی است مذاکرات)
رئیس - رای میگیریم آقایان موافقین با کفایت مذاکرات قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد پیشنهادی از آقای آقا سید یعقوب رسیده است قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده واحده اضافه شود تبصره - وزارت طرق و شوارع مکلف است مهندسین و بر مهندسین را از يك دولت استخدام نماید

آقا سید یعقوب - بنده میل دارم آقای وزیر مالیه توجه داشته باشند و آن يك دلیلی که در مقابل آقای فیروز آبادی بیان فرمودند آن دلیل گمان میکنم يك قدری غلیل باشد برای اینکه اگر يك کسی از اول عقیده ندارد نود هزار تومان خرج این خانه بکند و از اول میگوید نباید این نود هزار تومان را خرج این خانه کرد وقتی که مملکت ما موفق شد که در دوره شاهنشاه بهلوی بر اینکه راه را طرق را این جور دست بدهد و این جور اتوموبیل مثل سیل آمد و در این راه ها اقتاد در آنوقت خودشان تشریف داشتید در دور پنجم و دوره ششم بعد از آمدن اتوموبیل ها و بعد از باز شدن راهها همانوقت عده نهایت قلیل بود بعد کم کم طرفداران این فکر و عقیده زیاد شد وقتی که گفتند نباید خانه صد هزار تومانی ساخت و نود هزار تومان خرجش کرد بعد بیائید و بگوئید آقا ما نود هزار تومان آمدیم و خرج کردیم ده هزار تومان دیگر هم بدهید این از اول غلط است نود هزار تومانش غلط بوده است این ده هزار تومانش هم غلط است وقتی هم که خانه تمام شد باز سال بسال ضرر دارد اصل موضوع این است آقا از این جهت است که ما

می‌گوئیم ضرر هر جا جلوگیری گرفته شود نفع است نه اینکه اول شما ثابت میکنید که اصل صحیح حالا که اصلش صحیح شد پس ما بیائیم و تمامش کنیم - ما میگوئیم بعد از آنکه طرق این جور باز شده است و این جور هم شما موفق شده اید که وضعیت طرورها اصلاح کنید و راه را شوسه کنید که اینقدر هم کار خانجات اتوموبیل سازی در دنیا زیاد شده است و يك تجارت عمده ممالک متمدنه ساختن و فروش اتوموبیل شده است و هی مثل سیل میآید و وارد مملکت ما میشود دیگر ما کفایت راه آهن لازم نداریم و محتاج نیستیم برای چه برای خاطر اینکه مگر در تاریخ بگوئیم ما راه آهن داشتیم ما در تاریخ مان خیلی چیز های مشمع داریم که اگر تعقیب آنها را بکنیم خیلی جلو می‌آئیم نه اینکه شما میفرمائید که اکثر عقلا معتقدند که اگر ما صد هزار تومان میخواهیم خانه بسازیم و نود هزار تومان خرجش کردیم این ده هزار تومان را هم بدهیم که تمامش کنیم نه بنده میگویم که این ده هزار تومان ضرر است آن نود هزار تومانش هم ضرر بوده است و وقتی هم که تمام شد باز ضرر است و باید سال بسال بیائید و اعتبار بگذارید برای نگاهداری و مخارج راه آهن این يك چیزی است که اصلش برای ما نفع ندارد آنهاييکه در اقتصاد وارد شده اند صحبت با آنها کردیم بما اطلاع دادند و ما میگویند بعد از آنکه ما موفق شدیم انشاء الله این دو بند را بهم متصل کنیم تازه اول گریه کردن است اول این است که ما باید يك مالیات دیگری را وضع کنیم برای نگاهداری این راه این راجع باصلش بود اما راجع با آنکه چون بنده و آقای فیروز آبادی و يك عده این عقیده را داریم خواستیم عرض بکنیم که فرمایشات شما نسبت بکسانی که منکرند اصلاً وارد نیست اما موضوع نگرانی که آقایان طلوع داشت بنده هم همان را دارم من جرب المجرّب حالت به الله داده يك کسی که پایش رفت توی سوراخ احتیاط میکند که

دیگر نیفتد میگویند آقای رئیس الوزراء حالیه که آقای حاجی رئیس الوزراء مان باشد آمد و گفت ما خودمان این کار را را کردیم و خبط کردیم ضرر کردیم ما هم گفتیم برای خاطر جمال آقای رئیس الوزراء این هفتصد هزار تومان هم اهمیت ندارد امتحانی بود کردیم دیدیم نشد در روزناجیات هم نوشتند گفتند هفتصد هزار تومان شاید بیشتر (فیروز آبادی - هشتصد هزار تومان) بی در این حدود هشتصد هزار تومان در جراند هم نوشته که آقای رئیس الوزراء گفت هفتصد با هشتصد هزار تومان بکلی از بین رفت این امتحان را خودمان کردیم و ضرر کردیم از بسکه در مجلس صحبت يك میلیون و دو میلیون شده است هفتصد هزار تومان دیگر اهمیتش از بین رفته است دیگر نمیروند و جیب مردم را بگردند و به بینند که يك قران هم برای مخارجشان پیدا نمیشود ما هشتصد هزار توم ان ضرر کردیم بعد از این ضرر کردن دو مرتبه آقای تقی زاده دلیل هم ذکر نکرده اند که بعد از آن ضرری که ما کردیم ما اطمینان داریم که دیگر ضرر را نخواهیم کرد . حرف طلوع این بود که خوب چه اطمینان دارید شمائی که اقدام کردید در عمل و پیرارسال تا حالا دو سال است که این ضرر را کرده اید چرا حالا این را پیشنهاد کرده اید؟ این يك موضوعی است که جواب ندادند - موضوع سوم که خودم پیشنهاد کرده ام توجه داشته باشند حالا که میفرمایند ناچار شدیم و دولت تصمیم گرفته است که این خط آهن را بکشد خودش بکشد لابد يك نظر عالی است و خوب علم در مسائل سیاسی مملکتی علم اجتهادی است يك کسی را بش و عقیده اش اینست که يك مقدماتی را در نظر بگیرد و اینطور اجتهاد کند و بگوید نافع است يك کسی دیگر میگوید که نافع نیست آنوقت اکثریت اقلیت در اینجا تشکیل میشود و رای میدهند حالا اکثریت مجلس و دولت نظرش اینست که ما اجتهاد کردیم و مقدمات مسئله را مطالعه کردیم و اینطور دانستیم که راه آهن اولاً و بالذات نافع است خوب خودتان هم میخواهید بکشید و تجربه کرده اید دیگر چرا میگوئید از ملل

مختلفه استخدام شوند يك ملت را بگیرد بنده آنروز هم عرض کردم خدمتتان کلکسیون مهندس که برای شما فایده ندارد حالا که میخواهید مهندس بیاورید چرا از آلمان فرانسه امریکا و بلژیک و لهستان میخواهید بیاورید شما مگر میخواهید دعوت کنید از تمام عالم دعوت عامه که نمی خواهید بکنید که آهای ملل دنیا بیایید و مهمان ما بشوید ما دعوت عام میکنیم (خنده نمایندگان) خوب از يك ملت قرار بدهید یا ملت فرانسه یا ملت بلژیک یا ملت آلمان یا ملت امریکا برای خاطر اینکه تصدیق میکنید که درست است اگر این طور باشد اطمینانی نیست آنوقت هی اختلاف نظر پیدا میشود و تازه اول اختلاف نظر بین مهندسين است و تشاجر بین آنها پیدا میشود چنانچه بعضی مطلعین همه بنده گفتند شاید صحیح و عین واقع هم باشد که در راه جنوب باعتبار اختلاف نژاد یا اختلاف عقاید این ضرر واقع شد. حالا که این طور شده اینست که بنده پیشنهاد کردم حالا که ناچارید مهندسين و بر مهندسين بیاورید و کنترات کنید لااقل از يك ملت باشد تصدیق کنید که اگر از يك ملت باشد اینرا امتحان کرده اید که بهتر است تمام مهندس و بر مهندس را از بلژیک بیاورید بینی و بین الله بشما عرض میکنم که بلژیکی ها مستخدمین خوبی بودند و از آن مدتی که کمرك و پست خانه ما را در دست گرفتند از روی صداقت خدمت می کردند بیائید همه را از بلژیک بیاورید یا نه همه را از روسیه بیاورید یا نه همه را از آلمان بیاورید بنده هر چه فکر میکنم خودتان با آن تبحر تان در مجلس و با آن نطق و بیانات توانستید برای من يك دلیلی بیاورید که مجموعه را دعوت کردن برای چیست و چرا از همه جا میآورید ما نمیخواهیم مهمانی بکنیم خوبست از يك ملت بیاوریم اینست که پیشنهاد کردم حالا که ناچار شدید و تشخیص دادید که راه آهن را باید خودتان بکشید و مهندس را هم ما محتاج هستیم بیایید از يك ملت بیاورید که اختلاف برداشته شود

کفیل وزارت طرق و شوارع - گویا این جمله

از ایراد آقا را که بر ملل مختلفه فرمودند در مورد دیگر هم اظهار کردند. در این مورد بخصوص ما اشخاص را در نظر داریم که سهولت میشود آنها را استخدام کرد و این کار را انجام داد و اینها اتفاقاً همه از يك ملت هستند اگر بخواهیم رجوع کنیم و از آمریکا پنج شش نفر بیاوریم یا از آلمان. این کار طول میکشد علاوه بر این چنانچه آقایان میدانند یکی از این مهندسين آلمانی است که عنقریب کنتراتش تمام میشود و کنترات او هم جزو اینکار میآید پس یکی آمریکائی است اگر بخواهیم همه از يك ملت باشند باید همه مهندسين را از آمریکا آورد در صورتیکه مادر نظر داریم که چند نفر از مهندسين دیگر را از ملل مختلفه بیاوریم که زود تر اینکار را تمام کنند اما چیزیکه اشاره فرمودند که سابقاً گفته شده است که ما خودمان مباشرت کردیم برای ساختمان راه آهن بهدر رفت بنده تصور نمیکنم که کسی از اعضاء دولت همچو حرفی زده باشد که پول بهدر رفته باشد شاید گفته اند که ما مباشرت کرده ایم و حالا می بینیم که یواش

پیش میروند و آنطوریکه دلخواه ما است نمیشود و حالا میخواهیم برای اینکه بهتر پیشرفت کنند به کمپانی خارجه بدهیم تا زود تر و بسرعت تمام شود اما هیچ پولی که در راه آهن مصرف شده بهدر رفته برای اینکه آن هشتصد هزار تومانی که خرج کرده ایم باز هدر رفته زیرا اگر خرج نکرده بودیم وقتیکه بکوهانی خارجه میدادید آن پول را که باید باو بدهید میدادید علاوه آن هشتصد هزار تومان کار را هم از شما تحویل گرفت و مطابق آن حساب کرد هیچ وقت چیزی نکرده است حالا هم که سه میلیون تومان اعتبار خواسته میشود البته حساب و خرجش را ما نمیتوانیم الان بگوئیم ولی بطور کلی و اختصار عرض میکنم که بکقسمت عمده (يك هشتاد هزار تومان) بخاک ریزی مصرف میشود و شاید صد و پانزده یا صد و بیست هزار تومان برای پلها مصرف خواهد شد و يك مبلغی هم برای شن ریزی و اینها داده میشود و احتیاطاً ما يك عدد کاملی نوشتیم سه میلیون که تا آخر سال در اختیار وزارت طرق باشد و اگر باز چیزی لازم باشد البته بمجلس میآوریم از اینجهت نقداً هیچ راهی نیست که همه مهندسين را بتوانیم از يك ملت بیاوریم و اگر این کار را بکنیم کار دو سه ماه بتعویق میافتد

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی را قرائت میکنیم

ورأی به پیشنهاد آقا را بید محول میکنیم

پیشنهاد آقای فیروز آبادی

بنده پیشنهاد میکنم که تبصره ذیل بماده واحده اضافه شود

تبصره - مهندسين جدید فقط باید از ایران استخدام شوند

(خنده نمایندگان)

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - خوب حالا بنده عرایض خودم را میکنم خنده اش بعد است. آقای وزیر مالیه اظهار لطف کردند و گفتند بحمدالله در ایران هم مهندسين

زیر دست این مهندسينی هم که میباید کار کرده اند و قابل شده اند و میدانند که خط آهن را از روی زمین سفت میشود رد کرد یا نمیشود رد کرد یا اینکه اینجا را چقدر شن بریزند خوب است يك سانتیمتر دوسانتری متر نیم ذرع يك ذرع. خط آهن يك اندازه اش اینست و يك اندازه اش هم پل سازی است ما تقریباً شاید بیست نفر مهندس خارجه داریم یکی از آنها آقای کارل است که تقریباً در سال سی و يك هزار تومان ما حساب کرده ایم خرج او است خرج يك مهندس است که کارل باشد حساب بکنید ببینید همین است یا غیر از این است خوب آن سر مهندس شان باشد مهندس سالی سی و یک هزار تومان سر مهندس باشد و بدستور او خط آهن که روزی نمیدانیم پنج ذرع ساخته میشود ده ذرع ساخته میشود شروع کنند مهندسين ایرانی که از قبیل آقای عبدالرزاق خان و دیگران هم که هستند که زیر دست اینها تربیت شده اند و خدا کند که مثل آنها نشده باشند زیر دست اینها بیایند و مهندسی بکنند و این خط آهن را بکشند و الحق بنده امروز خیلی متشکر و ممنون شدم که دولت خودش امروز میخواهد اینکار را بکند بنده مأیوس کاملاً که اروپائی برای ما کار کند هر کاری که میکنیم باید خودمان بکنیم همین کارل در آن دوره هم بود در سال هفت هزار تومان از ما میگرفت در صورتی همه آن خطا ها را کردند یا بما نگفت یا گفت و دولت اعتنا نکرد. نمیدانم همین مهندس عالی مقام تشریف داشتند که در آن خط جنوب ما هفده کرور خرج شد بعد رفتند دیدند که شانزده کرور خرج تعمیر آن است این سر مهندس بود اینکه تازه نیامده نه اینکه تازه آمده باشد خلاصه ما اینقدر هم مهندس داریم که مهندسين اروپائی را سر مهندس قرار دهیم و همین مهندسين ایرانی که گفتند ما در ایران داریم که بنده خیلی خوشحال شدم از این فرمایش ایشان همین مهندسين را در زیر دست این مهندسين اروپائی بگذارید و صد و پنجاه هزار تومان پول ما را ندهند بخارج و

مختلفه استخدام شوند يك ملت را بگیرد بنده آنروز هم عرض کردم خدمتتان کلکسیون مهندس که برای شما فایده ندارد حالا که میخواهید مهندس بیاورید چرا از آلمان فرانسه امریکا و بلژیک و لهستان میخواهید بیاورید شما مگر میخواهید دعوت کنید از تمام عالم دعوت عامه که نمی خواهید بکنید که آهای ملل دنیا بیائید و مهمان ما بشوید ما دعوت عام میکنیم (خنده نمایندگان) خوب از يك ملت قرار بدهید یا ملت فرانسه یا ملت بلژیک یا ملت آلمان یا ملت امریکا برای خاطر اینکه تصدیق میکنید که درست است اگر این طور باشد اطمینانی نیست آنوقت هی اختلاف نظر پیدا میشود و تازه اول اختلاف نظر بین مهندسين است و تشاجر بین آنها پیدا میشود چنانچه بعضی مطلعین هم به بنده گفتند شاید صحیح و عین واقع هم باشد که در راه جنوب باعتبار اختلاف نژاد یا اختلاف عقاید این ضرر واقع شد. حالا که این طور شده اینست که بنده پیشنهاد کردم حالا که ناچارید مهندسين و بر مهندسين بیاورید و کنترات کنید لاف از يك ملت باشد تصدیق کنید که اگر از يك ملت باشد اینرا امتحان کرده اید که بهتر است تمام مهندس و بر مهندس را از بلژیک بیاورید بینی و بین الله بشما عرض میکنم که بلژیکی ها مستخدمین خوبی بودند و از آن مدتی که کمربک و پست خانه ما را در دست گرفتند از روی صداقت خدمت می کردند بیائید همه را از بلژیک بیاورید یا نه همه را از روسیه بیاورید یا نه همه را از آلمان بیاورید بنده هر چه فکر میکنم خودتان با آن تبحر تان در مجلس و با آن نطق و بیاتان توانستید برای من يك دلیلی بیاورید که مجموعه را دعوت کردن برای چیست و چرا از همه جا میآورید ما نمیخواهیم مهمانی بکنیم خوبست از يك ملت بیاوریم اینست که پیشنهاد کردم حالا که ناچار شدید و تشخیص دادید که راه آهن را باید خودتان بکشید و مهندس را هم ما محتاج هستیم بیائید از يك ملت بیاورید که اختلاف برداشته شود

پیش میروند و آنطوریکه دلخواه ما است نمیشود و حالا میخواهیم برای اینکه بهتر پیشرفت کند به کپانی خارجه بدهیم تا زودتر و بسرعت تمام شود اما هیچ پولی که در راه آهن مصرف شده بهدتر رفته برای اینکه آن هشتصد هزار تومانی که خرج کرده ایم باز هدر رفته زیرا اگر خرج نکرده بودیم وقتیکه بکمهانی خارجه میدادید آن پول را که باید باو بدهید میدادید بعلاوه آن هشتصد هزار تومان کار را هم از شما تحویل گرفت و مطابق آن حساب کرد هیچ وقت چیزی نکرده است حالا هم که سه میلیون تومان اعتبار خواسته میشود البته حساب و خرجش را ما نمیتوانیم الان بگوئیم ولی بطور کلی و اختصار عرض میکنم که بکقسمت عمده (يك هشتاد هزار تومان) بچاک ریزی مصرف میشود و شاید صد و بانزده یا صد و بیست هزار تومان برای پلها مصرف خواهد شد و يك مبلغی هم برای شن ریزی و اینها داده میشود و احتیاطاً ما يك عدد کاملی نوشتیم سه میلیون که تا آخر سال در اختیار وزارت طرق باشد و اگر باز چیزی لازم باشد البته بمجلس میآوریم از اینجهت فعلاً هیچ راهی نیست که همه مهندسين را بتوانیم از يك ملت بیاوریم و اگر این کار را بکنیم کار دو سه ماه بتویق میافتد

رئیس .. پیشنهاد آقای فیروز آبادی را قرائت میکنیم

ورأی به پیشنهاد آقای اربعد محول میکنیم

پیشنهاد آقای فیروز آبادی

بنده پیشنهاد میکنم که تبصره ذیل بماده واحده اضافه شود

تبصره - مهندسين جدید فقط باید از ایران استخدام شوند

(خنده نمایندگان)

رئیس .. آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی .. خوب حالا بنده عرایض خودم را میکنم خنده اش بعد است. آقای وزیر مالیه اظهار لطف کردند و گفتند بحمدالله در ایران هم مهندسين

زیر دست این مهندسينی هم که میباید کار کرده اند و قابل شده اند و میدانند که خط آهن را از روی زمین سفت میشود رد کرد یا نمیشود رد کرد یا اینکه اینجا را چقدر شن بریزند خوب است يك سانتیمتر دوسانتي متر نیم ذرع يك ذرع. خط آهن يك اندازه اش اینست و يك اندازه اش هم پل سازی است ما تقریباً شاید بیست نفر مهندس خارجه داریم یکی از آنها آقای کارل است که تقریباً در سال سی و يك هزار تومان ما حساب کرده ایم خرج او است خرج يك مهندس است که کارل باشد حساب بکنید ببینید همین است یا غیر از این است خوب آن سر مهندس شان باشد مهندس سالی سی و یک هزار تومان سر مهندس باشد و بدستور او خط آهن که روزی نمیدانیم پنج ذرع ساخته میشود ده ذرع ساخته میشود شروع کنند مهندسين ایرانی که از قبیل آقای عبدالرزاق خان و دیگران هم که هستند که زیر دست اینها تربیت شده اند و خدا کند که مثل آنها نشده باشند زیر دست اینها بیایند و مهندسی بکنند و این خط آهن را بکشند و الحق بنده امروز خیلی متشکر و ممنون شدم که دولت خودش امروز میخواهد اینکار را بکند بنده ما بوسم کاملاً که اروپائی برای ما کار کند هر کاری که میکنیم باید خودمان بکنیم همین کارل در آن دوره هم بود در سال هفت هزار تومان از ما میگرفت در صورتی همه آن خطا ها را کردند یا بما نگفت یا گفت و دولت اعتنا نکرد نمیدانم همین مهندس عالی مقام تشریف داشتند که در آن خط جنوب ما هفده کرور خرج شد بعد رفتند دیدند که شانزده کرور خرج تعمیر آن است این سر مهندس بود اینکه تازه نیامده نه اینکه تازه آمده باشد خلاصه ما اینقدر ما مهندس داریم که مهندسين اروپائی را سر مهندس قرار دهیم و همین مهندسين ایرانی که گفتند ما در ایران داریم که بنده خیلی خوشحال شدم از این فرمایش ایشان همین مهندسين را در زیر دست این مهندسين اروپائی بگذارید و صد و پنجاه هزار تومان پول ما را ندهند بخارج و

اگر خراب کنیم بدست خودمان خراب شود بدست دیگران ما اگر بدهیم هیچ نداریم

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - عرض میشود فرمایشاتیکه آقای فیروز آبادی فرمودند راجع باینکه تکمیل خط آهن به مهندسین ایرانی واگذار شود خیال میکنم خودشان هم بطور جدی این پیشنهاد را فرمودند برای اینکه درست است که آقای تقی زاده فرمودند که مهندسین ما در ضمن عمل و راه سازی يك چیزهایی یاد گرفتند ولی نه اینکه راستی راستی ما يك مهندسین داریم که میتوانند ایجاد پل نموده و برای راه آهن تهیه شده باشند هنوز يك همچو مهندسین از هموطنان خودمان حاضر نشده اند که بتوانیم برای اینکار آماده کنیم همان آقای سرتیب عبدالرزاق خان را که اسم پرديد معلوم نیست که در خط آهن هم کار کرده باشند درست است مهندس خیلی لایقی است و نقشه را هم خوب میکشد ولی مربوط براه آهن و اینها نیست خوبست آقا تأمل فرمایند انشاء الله چندسال دیگر همانطور که آقای وزیر عدلیه وعده دادند يك عده زیر دست این مهندسین خارجه تربیت میشوند و محصلین خود ما هم از خارجه مراجعت میکنند انشاء الله آنوقت بسلامتی ما مهندسین کافی خواهیم داشت ولی عجلتاً این پیشنهاد جنابعالی مورد ندارد (صحیح است)

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(دوسه نفر قیام کردند)

رئیس - قابل توجه نشد - آقایانیکه پیشنهاد آقای

فیروز آبادی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (کسی قیام نکرد)

رئیس - قابل توجه نشد - رای میگیریم بماده واحده

با ورقه آقایانیکه موافقتند ورقه سفید خواهند داد (در این موقع اخذ واستخراج آراء بعمل آمد نتیجه به ترتیب ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول شصت و يك ورقه کبود علامت رد دو

رئیس - عده حاضر هفتاد و نه با کثرت شصت و يك رای تصویب شد *

(۹ - مذاکره در پیشنهاد تبدیل مواقع جلسات)

رئیس - پیشنهادی از طرف جمعی آقایان رسیده است راجع به جلسات قرائت میشود:

مقام عالی ریاست مجلس شورای ملی دامت شوکتہ امضاء کنندگان ذیل استدعا داریم که بعد از اجلاس مجلس را عصر هاسه ساعت بعد از ظهر مقرر فرمائید تشکیل شود. سید مرتضی وثوق - هزار جریبی - اعتبار - مصباح فاطمی و جمعی دیگر از آقایان .

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - بالاخره ما تجربه داریم که غالب آقایان نمیآیند سه بظهر ...

(همه هم وکلاء - همه می آیند) (زنگ رئیس)

اعتبار - با هر تأکید و خواهش و تمنائی بالاخره سه بظهر مانده تا بحال جلسه تشکیل نشده (صحیح است) هزار گونه اقدامات شد برای اینکه جلسه سه ساعت

بظهر بشود ولی متأسفانه نتیجه نداشته است و باز اگر يك وقت وسیعی داشتیم ضرر نداشت که این ترتیب را ادامه بدهیم ولی از آن طرف مدتی بعمر مجلس باقی مانده کار های زیاد هم هست که همه آقایان تصمیم دارند که این کار ها تمام شود با این تصمیم بنده خیال کردم که اگر مجلس را عصر ها قرار بدهیم که يك وقت بیشتری باشد که ظهر جلوی ما را نگیرد شاید کار ها تمام شود (جمعی از نمایندگان - صحیح است بعضی دیگر - خوب نیست) ...

ولی اگر بخواهیم باین ترتیب پیش برویم گمان نمیکنم خوب باشد بنده نمیدانم چرا در خارج که با آقایان حرف میزنم همه میگویند موافقت ولی اینجا که پیشنهاد میکنم میگویند عصر نمیشود؟!

رئیس - آقای ملک موافقت

ملک مدلی - بله

رئیس - آقای فیروز آبادی مخالفید

فیروز آبادی - بله

رئیس - بفرمائید

فیروز آبادی - اولاً بنده عقیده ام اینست ... (مجد ضیائی در حال خروج)

رئیس - (خطاب به آقای مجد ضیائی) آقا تشریف نبرید که عده درست بعد نصاب است رعایت انتظامات را بفرمائید

فیروز آبادی - بنده عقیده ام اینست که کار مجلس وقتی باید بشود که ذهن ها باز تر و روشن تر

و حواسها متفرق نباشد از نصف شب تاظهر همه میدانیم ذهن ها روشنتر و واضحتتر و بهتر است تا از ظهر بنصف شب آنوقت وقت پریشانی حواس است و کار نمیشود کرد این یکی دیگر اینکه صبح شخص که از خواب بیدار شد و کار هایش را کرد میدانند که باید بیاید بمجلس اما اگر از ظهر ببعده شد شخص غالباً عقب کاری میرود که دیگر نمیتواند از آنکار بر گردد و بمجلس هم نمیرسد نمیتواند بیاید ثالثاً از حالا دارد رو بزمنستان میرود شبها نمیشود خوب است صبح ها قرار بدهید ۴ ساعت بظهر مانده آنهایکه چهار بظهر نمیآیند سه بعد از ظهر هم نخواهند آمد (صحیح است) آنکسیکه حالا میآید آنوقت هم میآید (بعضی از نمایندگان - صحیح است) بنده باین ملاحظه و بعضی ملاحظات دیگر عقیده ام اینست که مجلس طرف صبح باشد هم بهتر تشکیل میشود و هم مردم بهتر میآیند و هم آقایان از کارشان باز نمیمانند اما عصر عقیده ام این است بعکس خواهد شد حالا بسته است بنظر آقایان.

رئیس - موافقتن باین پیشنهاد یعنی موافقتن با عصر قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند) تصویب نشد

[۱۰ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - جلسه آینده روز سه شنبه سه ساعت قبل

از ظهر دستور لوائح موجوده

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی .. دادگر

اسامی موافقتن - آقایان مجد ضیائی - خواجوی - دهستانی - جلایی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - کبای نوری - محمدعلی

میرزا دولتشاهی - رهبری - ضیاء - طالش خان - یاسائی - دکتر عظیمیا - وهاب زاده - آقا زاده سبزواری - امیر تیمور کلانی - فرا کوزلو - آقایان - اعتبار - صادقی - عید الحسینیخان دیبیا - شریعت زاده - ذوالقدر - عامری - سهرابخان ساکینان - سید کاظم یزدی - مولوی - مصباح فاطمی - امیر ابراهیمی - کازرونی - احتشام زاده - طهرانی - زواری - ملک آرائی - امیر دولتشاهی - بنگدار - مسعودی - ملک مدنی - میرزا بانس - طباطبائی دیبا - ناصری - حبیبی - اسعد - اسدی - فوام - دکتر لغمان - شریفی - ملا، زاده - اقبال - طباطبائی وکیلی - نوبخت - امیرخان اعلم - مؤید احمدی - فرمند - اسفندیاری - دبستانی - عراقی - ایزدی - اسکندری - لاریجانی - مهدوی - هزار جریبی

مخالفین - آقایان - فیروز آبادی - دشتی .

قانون

اجازه استخدام مهندسين و اعضاء فنى راه آهن از اتباع ممالك خارجى و اعطای سه مليون تومان برای مخارج لازمه سال ۱۳۰۹ راه آهن بوزارت طرق و شوارع

ماده واحده - بوزارت طرق اجازه داده میشود مهندسين و كلك مهندسين و اعضاء فنى و عمال ديگر كار را كه برای كار راه آهن لازم باشد از اتباع ممالك فرانسه و امريكا و آلمان و بلژيك به مدتيكه بيشتراز دو سال نباشد و حقوق ساليانه آنها جمعاً از صد و پنجاه هزار تومان تجاوز نكند منتهى تا اول فروردين ۱۳۱۰ استخدام نمايد و برای تكميل ساختمان راه آهن و تمديد آن و ساير مخارج متعلقه به آن در سال ۱۳۰۹ سه مليون تومان از محل عايدات انحصار قند و شكر بوزارت طرق اعتبار داده میشود.

این قانون كه مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و چهارم مهر ماه يكهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئيس مجلس شورای ملی - دادگر